

Lippude ja vappide kujundusreeglitest

Lippudest

Eesti lipu kasutamist reguleerib seadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/882755>

Lisateavet saab ka <http://www.lipuvabrik.ee/>

Lippudest üldisemalt võib lugeda näiteks http://et.wikipedia.org/wiki/Eesti_lipp
<http://et.wikipedia.org/wiki/Kategooria:Liputeadus>

Eesti lipu laiuse ja pikkuse vahekord on 7:11.

Lipu standardsuurus on 105x165cm.

Külade, organisatsioonide, firmade jne lippude mõõtmed seda standardit sageli ei järgi, vaid püüavad pilku erineva suuruse ja kujuga.

Sageli rõhutatakse aastaarvuga lipuomaniku (küla, kool, selts) vanust, sümbolitega nime tekkimist, ajalugu, vaatamisväärsusi.

Lipp ei tohiks olla kirev ja ülekuhjatud, vaid selgete värvide ja kujunditega. Üle kolme värvitooni on lipul juba liig (välja arvatud vapp või logo, kui seda lipul kasutatakse). Standardmõõdud teevad lihtsaks lipu kujunduselemendina kasutamise koos teiste lippudega. Kui mõõtude proportsioonid on erinevad, siis võetakse ühiseks mõõduks lipu kõrgus, ehk siis vardaga paralleelne mõõt.

Vappidest

Vapi aluseks on kilp, mille pinda jagatakse pikuti, põigiti, diagonaalis või muul moel 2 kuni 20 osaks. Iga jaotuse kohta on oma kindel nimetus. Mida vähem on kilbil jaotusi, seda kiiremini haaratav on üldpilt.

Vapp peaks olema sümmeetriline ja tasakaalustatud kompositsiooniga.

Eesti tänapäevased vapid kasutavad enamasti tervikkilpi või kahte kilbivälja, suurte kilbiväljade arvuga vapid on minevik – need olid tähtsate aadlisuguvõsade liitumise (abielu) või teenete näitamise märgid.

Ääsmäe vasalli Eilart von Esenbecki pitsatvapi kuju on teravkaarne nagu gooti stiili kirikuaken tagurpidipööratuna. Sajand hiljem tuli kasutusele laiem ja voolujoonelisem kilbikuju, mis on võetud ka Eestis vappide kujundamise aluseks 20. sajandi ja selle sajandi algusel.

Tallinna väike vapp, Võru valla vapp, Koigi valla vapp, Kernu valla vapp

Vapil on (oli esialgselt) kasutusel tavaliselt neli või viis värvi, lisaks kaks metalli. Vapivärvid on punane, roheline, sinine, purpur ja must, metallid kuld ja hõbe, mille asemel trükistes kasutatakse kollast ja valget. Kehtib reegel, et värv ei tohi olla värvil

ega metall metallil, ka ei ole värv värvi ega metall metalli kõrval. See on vajalik, et vapp saaks kujutada ka mustvalgelt - must markeerib värvi, valge metalli. Erinevaid värve markeerivad erinevad viirutamised.

Vapi vasak ja parem pool määratakse kilbikandja poolt, liikuvad objektid sellel (loomad, laev jmt) kujutatakse alati nii, et nad liiguksid vasakult paremalt (nii nagu lõvid Eesti riigivapilgi).

Eri riikides on vapikujunduse reeglid erinevad ja alati pole värvikaanonitest kinni peetud. Nii aadlike kui muudel vappidel kasutati ka muid värve – näiteks pruuni (karu või hirve kasuka värv), vähemal määral teisi toone.

Eestis on taasiseseisvuse ajal püütud uute vappide loomisel siiski jääda traditsioonilise värvikasutuse juurde.

Vapiteadus ehk heraldika on ajaloo abiteadus.

Vapid tulid kasutusele ajal, mil raudrüüdesse surutud rüütlit oli vaja teistest eristada. Enda kaitseks kasutati kilpi ja selle kujundus aitas rüütlit tuvastada. Seosest relvadega on jäänud vapi ajaloolised nimetused erinevates keeltes (inglise *coat of arms*, saksa *wappen* -> *waffen* – siit ka meie vapp). Lisaks vappidele olid ülikutel vapipitserid, millega kinnitati kinnipitseeritud kirja või dokumendi kehtivust.

Algul oli vapp kindla isiku tunnusmärk, peagi muutus pärandatavaks.

Lisaks feodaalidele ja rüütlitele said hiljem vapiõiguse ka linnad, kirikud, gildid ja tsunftid, edaspidi ka rikkad linnakodanikud, kes kasutasid sageli peremärki.

Kõik see sai alguse koos renessansiajastu algusega.

19. sajandiks olid kõik stiiliuueendused vapinduses tehtud ja ring käivitus uuesti.

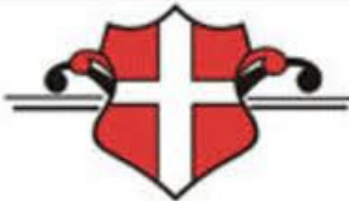
Eesti Vabariigis sai vappide kujundamine taas hoo sisse iseseisvusajal. Sellest ajast on pärit ka maakondade vapid. Pärast taasiseseisvumist on vapindus uuesti õitsele puhkenud. Enamuse Eestis kasutusel olevatest vappidest on kujundanud Priit Herodes ja see tagab riikliku haldusstruktuuri tasandil teatud ühtluse.

Praegu võib endale vapi kujundada (kujundada lasta) iga üksikisik, haldusüksus või organisatsioon, kes seda soovib.

Vaatamata Priit Herodese ja teiste heraldikute (Tiit Saare) pingutustele ja selgitustööle on pilt Eesti vappide hulgas üsnagi kirju ja spetsialistide arvates nii mitmedki neist ei vasta kujundusreeglitele..

Sii ka katkend selle kohta, mida Priit Herodes vappidest, sh Saue valla vapist arvab – ilmunud 1997. a Postimehes. «Kõige hirmsam vapp, mis on maantee äärdegi välja pandud, on aga ilmselt Saue valla oma,» arutleb Herodes. «See pseudoheraldiline märk, millel on mingid imelikud «kõrvad», on Harjumaa vapi äranarrimine,» väljendab Herodes end üsna resoluutselt.☺

Saue Vallavalitsus

Aga ega ta arvamus pole eriti muutunud – paar aastat tagasi jutustas ta samal teemal Maalehes, kuid seda teksti ma lisada ei saa, sest Maalehe veebiväljaanne ju nüüd tasuline ja parooliga.

Lugemist: <http://valitsus.ee/et/riigikantselei/riigi-ja-omavalitsuste-symbolid/riigivapp/luhidalt-vappidest-ja-heraldikast>, <http://keeljakirjandus.eki.ee/437-442.pdf>,

Raamat – Tiit Saare “Eesti mõisnike vapid”

Vapipilte saab vaadata kui Google otsingusse trükkida “vapp” või vapid ja otsida pilte.

Logo on graafiline element, mis üheselt üritab aidata samasta mingi ettevõtte, toote, teenuse, asutuse, organisatsiooni või ürituse, et avalikkuse ees eristada logo omanikku teistest.

Logo peaks olema samuti kergesti loetav ja meelde jääv, kuid siin ei kehti selliseid piiranguid ega reegleid nagu vapid.